

UNIUNEA PROFESIILOR LIBERALE DIN ROMÂNIA

INFORMARE

cu privire la acțiuni întreprinse de asociații de profesii libere din
Uniunea Europeană în ultima perioadă

1. Ziua Europeană a profesiilor libere

Grație activității laborioase desfășurată de către categoria profesii libere din cadrul Comitetului Economic și Social European, **la data de 29 septembrie 2026 va avea loc la Bruxelles-Belgia, cea de a X-a ediție a “Zilei Europene a Profesiilor Libere”**. Tema evenimentului se referă la **“Pregătiri în cadrul Uniunii Europene: rolul profesiilor libere”** care își propune să exploreze modul în care profesiile libere contribuie la anticiparea riscurilor, răspunsul eficient sub presiune la situațiile de criză și sprijinirea redresării. Adunând laolaltă factori de decizie politică, practicieni și alte părți interesate, evenimentul va examina pregătirea atât în contextul politicilor cât și în practică, evidențiind nevoia de coordonare, reglementare adecvată, independență și responsabilitate profesională. Evenimentul va aborda aspecte cheie ale pregătirii, inclusiv prioritățile politice ale Uniunii Europene și cadre de finanțare, abordări practice ale prevenției și răspuns la criză și importanța crescândă a pregătirii digitale și ciberneticii. O atenție specială va fi acordată modului în care profesiile libere protejează interesele publice- prin infrastructura rezilientă, sisteme de sănătate de încredere, sprijin pentru afaceri și cetățeni și informații fiabile în vreme de incertitudine. Prin încurajarea dialogului și schimbul de expertiză, Conferința Ziua Europeană a Profesiilor Libere din acest an are drept scop să întărească contribuția profesiilor libere ca actori cheie în consolidarea pregătirii Europei, rezilienței și capacității de a răspunde viitoarelor provocări. Evenimentul va fi deschis de către MARTIN BOHME, membru al Comitetului Economic și Social European și purtător de cuvânt al categoriei profesii libere, după care va urma o intervenție a URSULEI VON DER LEYEN, președintele în exercițiu al Comisiei Europene. Printre aspectele ce vor fi abordate menționăm:

- profesiile libere ca stâlpi ai unei Europe reziliente;
- răspunsul și pregătirea Uniunii Europene;

- considerații strategice;
- adoptarea unui răspuns structural pentru pregătirea Uniunii Europene;
- infrastructură rezilientă;
- pregătirea cibernetică ca o îndatorire fundamentală;
- sistemele de sănătate publică;
- Inteligența Artificială;
- revizuire sistematică și comunicare.

2. Cuvântul ministrului portughez al Afacerilor Parlamentare rostit la ceremonia de deschidere a Adunării Generale a Consiliului European al Profesiiilor Libere-CEPLIS din 27 iunie 2026

Este o mare onoare pentru mine să deschid lucrările Adunării Generale ale Consiliului European al Profesiiilor Libere, primul de acest fel în Portugalia. Acest eveniment reprezintă o piatră de hotar, un moment care celebrează unitatea profesiilor libere la nivel european, demonstrând, de asemenea, vitalitatea sectorului profesiilor libere din Portugalia în geneza sa, coloana vertebrală pentru orice societate liberă, dezvoltată și democratică. În țara noastră, ca de altfel, în multe altele, profesioniștii liberali au fost decisivi în edificarea democrației și dezvoltării. Au fost profesioniștii liberali cei care peste generații au adus știința, inovația tehnică, gândirea critică și avangarda intelectuală în centrul societății noastre. Este foarte interesant de notat că atunci când Consiliul European al Profesiiilor Libere-CEPLIS a fost înființat în anul 1974 sub denumirea de Secretariatul European al Profesiiilor Libere, Portugalia își statua propria sa democrație. După căderea regimului dictatorial și revoluția din aprilie, profesioniștii liberali au fost în măsură să se organizeze ei înșiși și să plaseze capacitatea intelectuală, tehnică și științifică, întregul lor spirit antreprenorial, hotărât și îndrăzneț și întregul lor spirit liber și autonom în serviciul țării. Dovada acestui fapt este aceea că mulți profesioniști au devenit figuri indispensabile în politica națională a căror contribuție a fost decisivă la modernizarea, transformarea, creșterea și dezvoltarea în Portugalia de la consolidarea democrației la modernizarea, deschiderea și integrarea țării noastre în Uniunea Europeană și pe plan internațional. Dacă privim la structurile fondatoare și la dezvoltarea partidelor politice, putem găsi urme vizibile ale gândirii profesioniștilor liberali. Evoluția ideilor, viziunea strategică pentru țară, structurarea principalelor reforme statale într-o mare măsură concepute, inspirate și conduse de către profesioniștii liberali care au adus propria lor experiență, rigoarea lor tehnică

și independența intelectuală în viața țării. Vorbesc aici despre Sa Carneiro, Lucas Pires, Mota Amaral, Morais Leitaó. Vorbesc despre atât de mulți alții care au făcut parte din guverne, administrația publică, administrația locală sau Parlament. În calitate de decident politic, ca ministru al afacerilor publice rolul meu zilnic este exact acela de a asigura că această construcție, cu aceleași valori cu care așa de mulți profesioniști liberali au început, continuă să se dezvolte. Parlamentul este prin excelență casa cuvintelor și a ideilor, oglinda pluralității și motorul democrației țării. Și prin urmare, activitatea de Ministru al Afacerilor Parlamentare are câteva puncte în comun cu activitatea profesioniștilor liberali: este o activitate intelectuală care excelează în ambiție și libertate, mai ales având în vedere vremurile în care trăim și arhitectura parlamentară pe care portughezii au proiectat-o. Și, în mod special, ea excelează pentru că doar libertatea ne permite să ascultăm, vorbi, negocia și să avem curajul de a căuta moderația, înțelegerea și cea mai bună decizie. Așa după cum a spus ALBERT CAMUS: “Libertatea nu este altceva decât șansa de a fi mai bun” și în cazul meu, în calitate de ministru, de membru al Guvernului este în mod efectiv, o oportunitate zilnică de a face ceva mai bun pentru întregul popor portughez și pentru Portugalia. Noi trăim în prezent la o scară globală și europeană într-o perioadă de o mare complexitate, instabilitate și incertitudine. Timpurile când noi suntem determinați să credem că pentru a face tot posibilul trebuie să alegem fragmentarea, diviziunea sau o poziție intransigentă. Acesta nu este punctul meu de vedere și de aceea eu cred că factorii de decizie, precum și organizațiile societății civile și oricine care își împrumută vocea în reprezentarea a ceva mai mare are o îndatorire imperativă de a lucra fără odihnă. Să lucrezi pentru a nu cădea în această ispită, ca să nu încetăm să credem că ”virtutea se află la mijloc“, progresul rezidă în echilibru și că viitorul stă în înțelegere, depășirea capcanelor fricii, urii, apatiei și divizării. Din cauză că atunci când țesătura socială se rupe, cu toții riscăm să ne izolăm în întuneric în interiorul pereților propriei noastre realități, pierderea din vedere a binelui comun și oportunitatea de fi și a face mai bine. Politica, reprezentanții și cei care conduc trebuie să fie un răspuns. Ei trebuie să fie un exemplu viu și o expresie autentică a speranței. În acest scop, noi trebuie să dovedim în fiecare zi că suntem capabili să găsim mai mult din ceea ce ne unește decât ceea ce ne divizează. Astăzi este mai esențial ca niciodată, că noi știm cum să trăim cu libertatea celuilalt, că noi lucrăm împreună unul cu altul și să găsim împreună o cale comună, un viitor împreună. Este tocmai în această reflectare a libertății, responsabilității și unității că

eu am găsit un pod mult mai solid cu universul profesiilor liberale. Libertatea profesională nu este și nu a fost niciodată un privilegiu egoist. Este un fundament etic care permite exercițiul funcțiilor cu independență de judecată, bazată pe știință, cunoștințe și conștiință. Libertatea unui avocat, a unui doctor, a unui inginer sau arhitect este garanția că cetățeanul este protejat. El este libertatea care permite apărarea drepturilor celorlalți. Așa după cum am menționat încă de la început, în Portugalia importanța profesioniștilor liberali se îmbină cu istoria dezvoltării și democrației noastre. Actualul guvern recunoaște rolul vital pe care profesioniștii liberali continua să-l joace în țara noastră. Guvernul privește spre profesioniștii liberali ca la un partener strategic fundamental al statului, identificând excelența care caracterizează aceste profesii pentru a face față provocărilor legate de modernizarea administrativă, tranziția digitală, economie, sănătate, planificare teritorială și justiție. Noi am căutat, prin urmare, să implementăm măsuri care să aducă valoare și beneficii pentru această practică profesională. Noi lucrăm activ pentru:

- simplificarea și digitalizarea birocratică, reducând sarcinile administrative și barierele care înăbușe inovația;

- în cazul revizuirii structurii finale, asigurarea că meritul și efortul individual sunt în mod corect recompensate și nu penalizate.

Guvernul știe că evaluând și protejând autonomia și digitalizarea profesioniștilor liberali este de natură să evalueze și să protejeze interesul publicului. Cu toate acestea, noi știm că provocările cu care ne confruntăm nu se mai limitează doar la granițele naționale. Impactul Inteligenței Artificiale, o nouă dinamică economică și globalizarea necesită un răspuns concret. Este aici unde rolul Consiliului European al Profesiilor Liberale și toate organizațiile care-l compun este de cea mai mare importanță. Vocea profesioniștilor liberali la nivel internațional este indispensabilă pe măsură ce se creează o forță a dialogului cu impact asupra instituțiilor europene, asigurând că reglementările comunității nu sunt în mod exclusiv, de sus în jos și că ele reprezintă o reflecție a acelor care simt provocările în mod direct, aceia care trăiesc consecințele politicilor publice. Aceasta este o muncă indispensabilă, muncă pentru o cauză publică și care trebuie să fie sprijinită de organizațiile publice. Guvernul își propune transformarea Portugaliei ca fiind o prioritate și intenționează să lucreze cu și pentru profesioniștii liberali cu certitudinea că împărtășește cu aceștia aceleași obiective: edificarea unei țări și a Europei **unde meritul, cunoștințele, libertatea, respectul reciproc și progresul prevalează.**

3. Provocările cheie ale legislației Inteligenței Artificiale pentru profesiile liberale

Având în vedere importanța deosebită a Inteligenței Artificiale pentru profesiile liberale, precum și provocările acesteia pentru sectorul nostru socio-economic, Consiliul European al Profesiilor Libere-CEPLIS a decis să pună în discuția membrilor asociați principalele aspecte ale prezentării lui ANTHONY BOCHON, membru al Baroului din Bruxelles care a reprezentat CEPLIS la Conferința “Ziua Europeană a Profesiilor Libere”, ediția 2025. La aceasta se adaugă faptul că Președinția Irlandeză a Consiliului European s-a angajat să organizeze o întâlnire cu părțile interesate pe tema Inteligenței Artificiale, fapt pentru care CEPLIS s-a decis să se pregătească pentru a participa la întâlnirea de mai sus. Tema Conferinței Ziua Europeană a Profesiilor Libere, ediția 2025 a fost “Când Inteligența Artificială și Inteligența Autentică își unesc forțele. Viitorul profesiilor liberale...” În cele ce urmează vom evidenția principalele idei ale prezentării av. ANTHONY BOCHON intitulată ”Provocările cheie ale legislației privind Inteligența Artificială”. Pentru început, av. ANTHONY BOCHON clarifică sensul unor termeni cu care operează astfel:

- Artificial=opus oamenilor și animalelor;
- Inteligență=din tratarea informațiilor rezultă capacitatea de a raționa pentru a descoperi sensul de a generaliza și de a învăța din trecut.
- Definiție evolutivă=Efectul Inteligenței Artificiale
- Inteligența Autentică=În inima profesiilor liberale
- Stimulente pentru dezvoltarea= profesiile liberale sunt profesii bazate pe servicii Inteligenței Artificiale (creșterea productivității etc.)
- Complexitatea problemelor tehnice,=Inteligența Artificială reprezintă o mare modificarea datelor pentru analiză, schimbare pentru profesiile liberale creșterea complexității în perioada ultimelor decade

Profesiile liberale acționează în conformitate cu prevederile Actului privind Inteligența Artificială

-Nu numai dezvoltatorii ci și utilizatorii și implementatorii sunt supuși Actului privind Inteligența Artificială.

Multe dintre profesiile liberale se încadrează în această definiție

-Abordare bazată pe 4 nivele de risc;

- riscurile mari pe care le presupune Inteligența Artificială impun obligații mai stricte;
- dificultate în evaluarea nivelului de risc în practică;
- cea mai mare parte a sistemelor de Inteligență Artificială sunt concepute fără a lua în considerare obiectivele Inteligenței Artificiale.

Provocările cheie pentru profesiile liberale

- păstrarea secretului profesional = legislația privind Inteligența Artificială abordează secretele de natură comercială, dar nu și secretul profesional
- asigurarea supravegherii umane = actul privind Inteligența umană nu abordează și a deciziei finale dreptul la intervenția umană
- răspunderea profesională și alocarea riscurilor = propunerea de Directivă privind răspunderea în materie de Inteligență Artificială a fost retrasă în luna februarie 2025
- menținerea încrederii publice și integritatea etică = actul privind Inteligența Artificială nu abordează rolul codurilor de conduită ale asociațiilor profesionale
- anticiparea riscului reputațional = obligațiile de transparență pot dezvălui automatizarea sarcinilor profesioniștilor liberali
- concluzie = nevoia de instrumente de guvernare privată și conformitate practică

Obligațiile FRIA și profesiile liberale

FRIA = evaluarea impactului asupra drepturilor fundamentale (art. 27 din Actul Inteligenței Artificiale)

- Obligatoriu pentru cei care implementează Inteligența Artificială cu risc ridicat
- Se aplică organismelor publice și furnizorilor privați de servicii publice (considerentul 96)
- Cazuri limită pentru profesiile liberale
- Legătura cu Evaluarea Impactului asupra Protecției Datelor în conformitate cu GDPR
- Formularul șablon este așteptat, dar ar trebui interpretat ca o listă de verificare și nu ca un raport suficient

Metoda AI-VIALP

AI-VIALP= evaluarea voluntară a impactului Inteligenței Artificiale pentru profesiile liberale

-Inspirată de Evaluarea Impactului asupra Protecției Datelor în conformitate cu GDPR

-Nu este obligatoriu prin lege, dar strategic din punct de vedere juridic

-Metodă în șapte pași pentru cartografierea și gestionarea riscurilor

-Util pentru a aborda probleme de etică și reglementare juridică

-Metoda nu se referă la bifarea căsuțelor, ci la recâștigarea controlului asupra responsabilității profesionale în era Inteligenței Artificiale.

Cei 7 pași ai metodei de evaluare voluntară a impactului Inteligenței Artificiale pentru profesiile liberale

1. Definirea contextului și cartografierea riscurilor

Identificarea activităților specifice care implică Inteligența Artificială în cadrul profesiilor liberale, evaluarea scopului lor în legătură cu îndatoririle profesionale și valorile, cartografierea riscurilor etice și juridice asociate.

2. Părți interesate și impactul identificării

Stabilirea celor care ar putea direct sau indirect să fie afectați (clienți, pacienți, colegi, autorități). Anticiparea impactului previzibil în lumina îndatoririlor profesionale, a drepturilor și a funcției sociale.

3. Revizuirea cadrului juridic și etic

Analiza normelor aplicabile. Evidențierea zonelor de incertitudine sau tensiune posibilă.

4. Evaluarea impactului și proiectarea atenuării

Evaluarea riscurilor și provocărilor ridicate de aplicația Inteligenței Artificiale. Propuneri de măsuri de garanție a responsabilității de atenuare aliniate cu valorile profesiilor liberale.

5. Luarea deciziilor și validarea

Decide și sub ce condiții sistemul Inteligenței Artificiale poate fi utilizat. Asigurați că concluzia este în concordanță cu analiza juridică. Strategiile de atenuare și responsabilitatea profesională.

6. Documentare și păstrare

Pregătește un raport detaliat care să explice raționamentul din spatele fiecărui pas. Păstrați în siguranță raportul pentru a demonstra diligența necesară în caz de audit, litigiu cu clientul sau control de reglementare.

7. Revizuire și îmbunătățire continuă

Stabilește un plan pentru a revizui periodic evaluarea, în special în lumina schimbărilor din sistem, lege sau a contextului profesional. Promovează o cultură a responsabilității și adaptabilității.

4. Intervenția în cadrul Adunării Generale a Consiliului European al Profesiiilor Libere-CEPLIS din data de 27 iunie 2026 a Președintelui Consiliului Economic și Social din Portugalia, LUIS PAIS ANTUNES

Este o mare plăcere pentru mine să iau cuvântul în fața unui grup distins de reprezentanți ai profesiiilor libere europene. Mi s-a cerut să vă prezint câteva cuvinte cu privire la importanța dialogului social în societatea portugheză. După cum probabil știți, noi avem un dialog social instituționalizat încă din anul 1980, care s-a dovedit a fi esențial în câteva ocazii critice (crize financiare, criza datoriilor suverane, pandemia etc.). Între timp, deși lumea și viața noastră s-au schimbat în mod semnificativ, procesul privind dialogul social și actorii săi principali rămân aproape aceiași. Acest lucru ridică o întrebare: Există timp pentru a regândi modelul existent? Trebuie să adoptăm proceduri diferite sau să deschidem ușa pentru actori noi? Să luăm exemplul profesiiilor libere. Ar trebui ca profesioniștii liberali și independenți precum inginerii, arhitecții, designerii, ziariștii, profesioniștii din domeniul sănătății și al dreptului, specialiștii în IT și mulți alții să fie, de asemenea, parte a procesului de dialog social. Există, desigur, mai multe argumente convingătoare care indică această direcție.

Primul- reprezentarea

Dialogul social este menit să dea voce principalilor actori în lumea muncii. Astăzi, o cotă tot mai mare a creării de valoare vine de la oameni care nu sunt nici angajați standard, nici angajatori tradiționali. Lăsând profesioniștii independenți în afara dialogului social se creează o pauză vocală. Atunci când un grup considerabil este afectat de regulile privind impozitarea, protecția socială, pregătirea, competiția și achizițiile publice nu sunt reprezentate, deciziile riscă să fie mai puțin legitime și mai puțin juste.

Al doilea: eficacitatea

Politicile funcționează mai bine atunci când ele reflectă modul în care activitatea este de fapt organizată. Luați în considerare probele precum accesul la protecția socială, concediu parental, concediu medical, pensii, plăți cu întârziere către clienți,

responsabilitatea, clarificarea muncii pe platformă. Aducerea profesioniștilor independenți în structura dialogului social conduce la îmbunătățirea diagnosticării problemelor și implementare, ceea ce duce la o conformare mai mare și la mai puține revizii ulterioare costisitoare.

Al treilea: performanța economică și inovarea

Profesioniștii liberali sunt la frontiera inovației exportând servicii, adoptând noi instrumente și ajutând firmele mici să se digitalizeze. Practicile lor stabilesc standarde pentru calitate și siguranță în mai multe sectoare. Când ei sunt incluși, dialogurile obțin perspective practice cu privire la productivitate, competențe și adoptarea de tehnologie. Rezultatul este un ecosistem mai competitiv și o mai bună difuzare a bunelor practici în cadrul lanțurilor de aprovizionare.

Al patrulea: reziliență și protecție socială

Ultimii câțiva ani au scos la iveală lacune profunde în securitatea veniturilor pentru persoane din afara locurilor de muncă standard. Inclusiv reprezentanții acestora ajută la stabilirea unei protecții sociale portabile și contributive care să însoțească persoanele dincolo de contracte și granițe. De asemenea, susține acorduri realiste care să asigure sustenabilitatea protecției fără a denatura concurența.

Al cincilea: competențe și învățarea pe tot parcursul vieții

Cu toate că profesioniștii independenți trebuie să finanțeze și să organizeze propria lor perfecționare, totuși talentele lor sunt esențiale pentru competitivitatea națională. Dialogul poate alinia stimulentele pentru co-investiții, poate dezvolta conturi de formare portabile și poate asigura faptul că un cadru de certificare recunoaște traseele de carieră non-standard. Acest lucru duce la creșterea șanselor de angajare și reduce deficitul de competențe care frânează creșterea.

Al șaselea: Realități digitale și transfrontaliere

Mulți profesioniști liberali lucrează în cadrul jurisdicției sau prin intermediul platformei digitale. Ei pot semnala bariere practice cum ar fi coordonările fiscale, standardele de date și recunoașterea calificărilor profesionale și să sugereze soluții interoperabile. Participarea lor ajută la evitarea regulilor fragmentate care creează fricțiuni pentru comerțul cu servicii. Cu toate acestea, există preocupări valide care trebuie luate în considerare:

Primul este complexitatea

Sistemele tripartite sunt deja exigente. Dar o abordare “tripartită plus” nu trebuie să înlocuiască negocierea de bază dintre guvern, sindicate și angajatori. În schimb,

poate adăuga participarea consultativă structurată, acolo unde este cazul în consiliile economice și sociale, în grupuri de lucru sectoriale pe teme care afectează direct munca independentă. Scopul este complementaritatea, nu diluția.

O altă provocare este reprezentativitatea (ceea ce este în fapt o provocare existentă care afectează un număr mare de actori implicați în prezent). Profesioniștii independenți sunt foarte diverși și nu întotdeauna sindicalizați. Acest lucru poate fi gestionat cu criterii clare de acreditare, praguri bazate pe dovezi și organisme coordonatoare care să reunească opiniile respectând, în același timp, legislația privind concurența. Cerințele de transparență privind rotația locurilor și regulile privind conflictul de interese pot proteja echilibrul (în fapt, în multe țări și regiuni funcționează consilii care includ cu succes camere profesionale, asociații, cooperative etc.: astfel de experiențe trebuie luate în considerație).

A treia provocare implică limite legale, în special în domeniul regulilor de concurență. Dialogul poate fi concentrat în mod strict pe probleme care nu au legătură cu prețul (cum ar fi termenele de plată, sănătatea și siguranța, accesul la pregătire, clauze standard privind proprietatea intelectuală și responsabilitatea, soluționarea litigiilor și protecția socială) unde discuția colectivă îmbunătățește în mod activ funcționarea pieței. Acolo unde negocierea colectivă este relevantă pentru lucrătorii independenți individuali într-o poziție similară cu cea a lucrătorilor, guvernul poate oferi claritate judiciară în conformitate cu cadrul concurențial.

Cum ar putea funcționa această includere în practică?

Eu văd trei pași pragmatici, imediați care ies în evidență și anume:

1. Crearea de locuri consultative formale pentru profesioniștii liberali în consiliile naționale economice și sociale sau în organisme echivalente, susținuți de selecție și raportare transparentă.
2. Crearea de tabele de dialog selecționate, unde profesioniștii liberali sunt foarte prezenți precum mass media, industrii creative, tehnologie, construcții și sănătate-însărcinați cu dezvoltarea în comun a unor contracte model, a unor practici de plată concrete și a unor căi de formare clare.
3. Grupuri de lucru transversale privind protecția socială portabilă, plățile întârziate, munca pe platforme și accesul la achiziții publice, fiecare cu un mandat, un calendar și o evaluare a impactului clare. Beneficiile acestei schimbări vor fi concrete: reglementări mai bine direcționate, o conformitate sporită, mai puține litigii, o calitate îmbunătățită a serviciilor și o susținerea generală mai puternică a reformelor.

Cel mai important lucru va fi acela că dialogul social își va recâștiga funcția sa principală și anume alinierea intereselor celor care creează valoare astfel încât tranzițiile în tehnologie, demografie și climă să fie gestionate corect. Pe scurt, includerea altor actori relevanți precum profesioniștii liberali nu va schimba scopul dialogului social: **îl îndeplinește**. Dacă dorim să avem reguli care să se potrivească în economia de astăzi, ar trebui să-i adunăm laolaltă pe toți cei care trăiesc în acea economie în fiecare zi. Evoluția de la modelul tripartit la modelul “tripartit plus” este un pas practic în direcția a ceva mai legitim, mai efectiv și o guvernanță a muncii pregătită pentru viitor.

5. Documentul de poziție al Consiliului European al Profesilor Liberale-CEPLIS privind sănătatea

CEPLIS a salutat inițiativa Parlamentului European de a aborda criza forței de muncă în domeniul sănătății. Bazat pe consultările avute cu membrii asociați, CEPLIS dorește să atragă atenția membrilor Parlamentului European asupra următoarelor preocupări prioritare:

Armonizarea și Recunoașterea Reciprocă a Calificărilor Profesionale

Transpunerea inconsistentă a Directivei 2005/36/EC (Directiva Calificărilor Profesionale) în legislația națională rămâne bariera fundamentală pentru mobilitatea forței de muncă. Membrii asociați precizează că:

- Cardul Profesional European desemnat să simplifice recunoașterea transfrontalieră pentru asistenții medicali a devenit în practică o sarcină mai împovărătoare și costisitoare decât sistemul precedent-o constatare confirmată de Curtea de Conturi a Uniunii Europene;
- Câteva profesii liberale nu au fost înregistrate formal în toate statele membre făcând recunoașterea structural imposibilă, indiferent de Directivă;
- Discrepanțele dintre calificările de nivel universitar și cele de nivel de diplomă în cadrul statelor membre subminează standardizarea și împiedică mobilitatea;
- Rolurile de asistență medicală avansată rămân nereglementate și nerecunoscute în majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene în pofida standardelor globale stabilite și dovezile solide ale eficacității lor clinice-constituind o lacună structurală care trebuie să fie abordată în orice revizuire a Directivei, inclusiv prin recunoașterea comună constituind o lacună structurală așa cum este indicat la nivel global al celor trei niveluri de practică și anume generalist, specialist și asistență medicală avansată. CEPLIS solicită Parlamentului European să încurajeze Comisia să impună

respectarea prevederilor Directivei, să extindă domeniul său de aplicare către o perspectivă mai largă a profesiilor din domeniul sănătății și să stabilească un registru profesional la nivelul Uniunii Europene care să susțină o recunoaștere efectivă. CEPLIS cere, de asemenea, simplificarea procedurilor de recunoaștere în toate cele 27 de state membre ale Uniunii Europene și promovarea încrederii reciproce. În același timp, CEPLIS subliniază faptul că armonizarea nu trebuie să vină cu prețul reducerii calității; orice efort de standardizare la nivelul Uniunii Europene trebuie să susțină standarde înalte ale educației, pregătirii și practicii profesionale asigurând că o mai mare mobilitate nu se traduce printr-o cursă de nivel scăzut în materie de competență.

2. Sarcină administrativă și de reglementare excesivă

Profesiile libere din multiplele state ale Uniunii Europene raportează că sarcinile administrative și procedurile birocratice reprezintă un factor direct al pierderii forței de muncă. Problemele cheie includ:

- cadrele de confidențialitate ale datelor restricționează utilizarea instrumentelor digitale și ale Inteligenței Artificiale în practica clinică în moduri care depășesc cerințele de protecție ale pacientului;
- cerințele administrative au crescut semnificativ în ultimii 15 ani fără îmbunătățiri corespunzătoare a rezultatelor ducând la epuizare și ieșirea mai devreme din profesie;

CEPLIS solicită o reducere semnificativă a sarcinilor administrative pentru profesiile din domeniul sănătății, implementarea coerentă a regulilor de confidențialitate care să permită utilizarea responsabilă a Inteligenței Artificiale și eforturi dedicate de simplificare a reglementărilor în cadrul sectorului de sănătate.

3. Rolul și recunoașterea profesiilor medicale conexe și satelitare

Un răspuns structural la deficitul de forță de muncă trebuie să includă integrarea mai completă a profesiilor conexe din domeniul sănătății. Membrii asociați subliniază că:

- tehnicienii de laborator, ortoptiștii, auxiliarii dentari și profesioniștii satelitari sunt în mod semnificativ subutilizați în pofida capacității lor de a reduce presiunea pe medici și medici seniori.
- partajarea sarcinilor și cadrele de aplicare a practicii variază foarte mult în statele membre, limitând operabilitatea transfrontalieră și împiedicarea extinderii celor mai bune practici. CEPLIS sprijină armonizarea cadrelor privind domeniul de aplicare a

practicii la nivel european, permițând profesiilor conexe din domeniul sănătății să își asume responsabilități extinse în cadrul unor garanții de reglementare adecvate și solicită includerea formală a acestora în instrumentele Uniunii Europene de planificare a forței de muncă.

4. Investiții, stimulente și planificarea forței de muncă

În pofida angajamentelor politice repetate, investițiile în capitalul uman din domeniul sănătății rămân insuficiente. Asociațiile membre subliniază că:

- Comisia Uniunii Europene recunoaște în mod constant deficitul de asistenți medicali, dar nu a oferit stimulente concrete pentru creșterea numărului de asistenți medicali și nu a îmbunătățit retenția.

- absența unor fluxuri robuste de date (pe profesii, regiuni, fluxuri de mobilitate) face ca planificarea anticipată să fie nesigură.

CEPLIS cere ca Parlamentul European să asigure prevederi explicite privind forța de muncă din domeniul sănătății în cadrul ESF + revizuire, pentru a urmări colectarea corespunzătoare de date prin intermediul Eurostat în cooperare cu OECD și WHO și să asigure că instrumentele de finanțare ale Uniunii Europene sprijină în mod activ recrutarea, retenția și pregătirea în regiuni subdeservite.

5. Calitatea, siguranța pacientului și prevenția abuzului de practică

Pe lângă facilitarea mobilității și extinderea rolurilor, garanțiile robuste sunt esențiale. Membrii asociațiilor membre solicită:

- mecanisme efective care să urmărească și să distribuie informații despre profesioniștii liberali care au fost sancționați sau radiați într-unul dintre statele membre, împiedicându-i să practice într-un alt stat membru;

- limite de reglementare clare pentru instrumentele de diagnosticare și asistență decizională asistate de Inteligența Artificială, asigurându-se că tehnologia completează și nu înlocuiește judecata profesională calificată;

- recunoașterea explicită prin reglementări a faptului că desfășurarea de personal subcalificat în funcții care cer o competență profesională deplină constituie un risc de siguranță pentru pacient, lucru ce trebuie abordat în cadrele de reglementare națională și ale Uniunii Europene. CEPLIS solicită consolidarea coordonării la nivelul Uniunii Europene a disciplinei profesionale și un cadru coerent pentru Inteligența Artificială în mediile clinice care mențin un standard înalt pentru protecția pacientului.

6. Transformarea digitală și adoptarea la nivelul Uniunii Europene a standardelor de terminologie clinică

Tranziția continuă a sistemelor digitale de sănătate în cadrul Uniunii Europene reclamă o infrastructură coerentă și informatică interoperabilă pentru a sprijini furnizarea de îngrijiri sigure și efective. Asociațiile membre subliniază următoarele: -fragmentarea sistemelor de codificare clinică în statele membre-cu terminologii diferite utilizate pentru diagnosticare, inclusiv intervenții de îngrijiri de sănătate, instrumente medicale și date farmaceutice-constituie o barieră critică pentru schimbul de date transfrontalier, cercetare clinică și asistență medicală asistată de Inteligența Artificială;

-Agenția Executivă pentru Sănătate și Digitalizare-HADEA în contextul Spațiului european al datelor medicale și programul EU4Health a identificat o scară largă a nomenclatorului de sistematizare a termenilor clinici în domeniul medicinei (SNON=DCT) ca o prioritate strategică pentru a realiza o interoperabilitate semantică în cadrul sistemelor de sănătate din Uniunea Europeană, permițând o documentare consistentă a conceptelor clinice în toate mediile de îngrijiri de sănătate și în cadrul statelor membre;

-profesioniștii liberali din domeniul îngrijirilor de sănătate în general și asistenții medicali în special, rămân insuficient implicați în guvernare și implementarea standardelor digitale de sănătate, în pofida generării majorității datelor clinice înregistrare în dosarele electronice de sănătate. CEPLIS solicită Parlamentului European să sprijine implementarea accelerată la nivelul Uniunii Europene a nomenclatorului de sistematizare a termenilor clinici în domeniul medicinei ca standard de terminologie clinică comună în linie cu recunoașterea Agenției Executive pentru Sănătate și Digitalizare și să asigure că programele de implementare sunt concepute în colaborare cu profesioniștii din domeniul sănătății din prima linie.

CEPLIS solicită în continuare investiții dedicate alfabetizării digitale în domeniul sănătății și informaticii pentru toate profesiile din domeniul sănătății ca o componentă integrantă a strategiei Uniunii Europene de dezvoltarea a forței de muncă.